

Bluesmusik

– en oversigt af JJ. Se også [Wiki: blues](#)

Blues er en populærmusik, der opstod i slutningen af 1900-tallet blandt den sorte befolkningsgruppe i USAs sydstaten som en blanding af afrikansk og europæisk musiktraditioner. Teksterne handler ofte om de hårde livsbetingelser som sort, om ulykkelig kærlighed; ordet blues kommer af udtrykket »Blue Devils«.

Op til 1900: slavernes sange

- **Slaver** importeres fra Afrika til USA, primært for at arbejde i bomuldsmarkerne i sydstaten.
- **Arbejdssange (work songs)** i marken med afrikanske rødder, for at holde rytmen og modet oppe, ofte som call and response
- Efter **den amerikanske borgerkrig** blev slaver i princippet frie, men de blev primært i sydstaten og arbejdede i bomuldsmarkerne og ved jernbanen, og de såkaldte **Jim Crow-love** tillod stadig raceadskillelse fx i skoler, restauranter og busser.

1900-1920 Countryblues

- **Omvandrende bluesangere** underholder i **juke joints** i sydstaten som Mississippi.
- Afrikansk sang møder akkorder
- Teksterne handler om det hårde liv, **oversvømmelser**, at man arbejder på digerne, at man har the blues, kærlighedssange.
- Ofte spillede man **slide**: med et metalrør så man kunne glide op og ned ad strengene. Ofte brugte man en **dobroguitar**, en guitar med en metalkegle under strengene.

Juke joint i Florida, 1944

♪ *Robert Johnson: Sweet Home Chicago (23/11 1936)/Son House: Levee Camp Blues (ca. 1960)*

1920: Jazz og Blues: Klassisk Blues

- Mange sorte **vandrede nordpå** (i »Den store Migration«) til de større byer for at finde arbejde fx i bilindustrien eller som tjenestefolk og for at komme væk fra fattigdommen, naturkatastrofer og racismen i syden.
- Blues kom til byerne, mødte jazzmusik, der er en blanding af sort musik og europæisk musik med blæsere fra marchorkestre: klarinet, trompet og basuen. Større besætning med klaver, bas, blæsere, banjo/guitar. Natklub-, revy- og bordelmusik.
- **Klassisk blues**: blues sunget af primært kvindelige **vaudevillesangere** (revysangere) med klassisk klang.
- Blues blev populærmusik, blandt andet takket være radio og **grammofon**. **Mamie Smith**: »Crazy Blues«, 1920, første bluesnummer indspillet af afroamerikaner. Blev et

overraskende stort hit, der startede en bølge af blues-indspilninger med blandt andre [Bessie Smith](#), The Empress of the Blues.

- [Race records](#): de store pladeselskaber lavede under-selskaber til den sorte musik, fx havde Columbia [Okeh](#). Plademarkedet var temmelig raceopdelt. Hitlister for sort musik.

♪ *Mamie Smith: »Harlem Blues« (1935) [Crazy Blues i opdateret arrangement]*

1930: City-blues, swingjazz

- I 1930'erne kom der fuld blæs på bluesen i jazz-big-bands som fx Count Basies big band. Teksterne var stadig tit om det hårde liv, mens musikken efter-hånden var mere munter og danse- og underhold-ningso-rienteret.
- Sangere var ofte store mænd, [bluesshoutere](#), der kun-ne synge en natklub som Cotton Club op.
- Boogie Woogie-klaver var også på mode

♪ *Jimmy Rushing with Count Basie: Take Me Back Baby (ca. 1940)*

1940: Jump Blues

- Den populære big-bandjazz udviklede sig efter anden verdenskrig til *jump-blues*, hvor orkesteret (bl. a. af økonomiske årsager) var mindre. Termen Race Records blev erstattet af Rhythm and Blues, blues med dansevenlig rytme.

♪ *Louis Jordan: Caldonia (1945)*

1950: Chicago/Memphis-blues, elektrisk blues, R&B

- I slutningen af 1940'erne gik mange bluesmusikere over til at spille elektrisk. Instrumenterne var klaver, el-guitar (slide), bas (efterhånden basguitar), trommer og mundharpe – det er her, de elektriske instrumenter for alvor kommer ind i populærmusikken.
- Mange musikere kom fra Mississippi og [var vandret nordpå](#) (i »Den anden store migration«) til de store industribyer som Chicago, som fx [Muddy Waters](#) og [John Lee Hooker](#). Mange går tilbage til country-blues-traditionen, nu med strøm på.

Bessie Smith

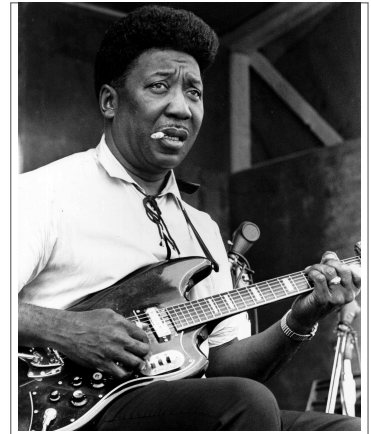

Bluesshouter: Jimmy Rushing, 1946

- Vokalgrupper som The Drifters, The Dominoes tager r&b-en over i en ofte mere munter, underholdende vokalorienteret retning.
- Blues krydser over til et hvidt publikum i 1950'erne som **Rock and Roll**. Også sorte musikere kommer frem her, fx Chuck Berry, Little Richard og Fats Domino.

♪ *Muddy Waters: Hoochie Coochie Man (1954)*

♪ *B.B. King: Crying Wont Help You (1954)*

Muddy Waters

1960'erne: bluesrevival i England, **Blues-Rock**, soul-blues

- Efter 1960 gik blues af mode i USA, men i Europa var der fra starten af 1960'erne en stor blues-interesse i Europa med store festivaler, og mange gamle bluesmusikere, der levede i glemsel og fattigdom i USA, blev stjerner i Europa, som fx Muddy Waters, Son House og Big Bill Broonzy.
- De sorte syntes at blues var for konservativ, der var for meget slavetid over det, i stedet var den mere optimistiske soulmusik populær, parallelt med det håb som borgerrettighedsbevægelsen skabte i USA i 1960'erne. En del soul bygger på blues-elementer, fx »Mustang Sally«, James Brown: »I Got You (I Feel Good)«.
- Mange engelske grupper startede med at spille blues, Rolling Stones, Yardbirds, Cream, Led Zeppelin, Eric Clapton, Jimi Hendrix Experience, Jethro Tull, Deep Purple m. fl. Ud af dette opstod **Blues-Rock**, hvor man kombinerer blues med rockens lidt strammere arrangement, guitarsoloer og nogle gange psykedeliske lyd.

♪ *Cream: Strange Brew (1967)*

♪ *Fleetwood Mac: Black Magic Woman (1968)*

Cream: Jack Bruce, Ginger Baker, Eric Clapton

1970'erne: Heavy rock

- Blues-rock er ofte mere riffbaseret end elektrisk blues; ud af dette opstod heavy-rock, hvor bluesinspirerede riffs udgjorde fundamentet for numrene. De tidlige heavyrockgrupper som Led Zeppelin og Deep Purple tager udgangspunkt i blues, trækker riffet frem i forgrunden og sætter forvrængning på guitaren.

♪ *Led Zeppelin: Heartbreaker (1969)*

Blues-form og tekst

Blues består af en række vers sunget over en akkordrundgang (et kor) på ofte 12 takter. En bluesrundgang er som regel delt i tre dele, tre tekstlinjer. Teksten i første linje gentages i anden linje, teksten i tredje linje er en kommentar eller forklaring til de første linjer, som fx **Blind Lemon Jeffersons "Rising High Water Blues"** (1927), der handler om da **Mississippifloden gik over sine bredder i 1927**:

a) *"Backwater rising, Southern peoples can't make no time (instrumentalt svar)*

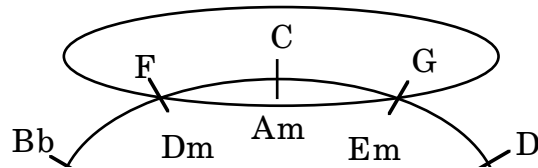
a) *I said, backwater rising, Southern peoples can't make no time (svar)*

b) *And I can't get no hearing from that Memphis girl of mine."*

Akkorderne i en bluesrundgang består grundlæggende af hovedakkorderne i en dur-toneart, trin I, IV og V (C, F og G i C-dur). Akkorderne i de tolv takter ser typisk sådan ud, med de mest almindelige variationer i parentes:

C	C (F)	C	C		Eller med trin:	I	I (IV)	I	I	
F	F	C	C			IV	IV	I	I	
G	F	C	C (G)			V	IV	I	I (V)	

De tre akkorder ligger således i kvintcirklen:

Et blueskor er også tit på 8 eller 16 takter; og det kan også være et skævt, varierende antal, især i tidlig blues.

Melodikken i blues er afrikansk præget; ligesom i arbejdssangene og markråbene bøjer man tonerne og intonerer uden for det vestlige (de **blå toner**). Forenklet kan man opstille følgende **bluesskala**, her med c som grundtone:

Bluesskala, blå toner

1 b3 4 b5 5 b7

Disse toner bruges sammen med bluesakkorderne, som er hentet fra en dur-toneart. Det giver nogle sammenstød som er karakterisk for blues: tonen es er jo en (tilnærmet) molterts, mens C-durakkorden har durterts. Tonen es, det lave tredje trin (set ud fra durskalaen) kaldes en **bluesterts**; tilsvarende er tonen ges **blueskvinten**, b **bluesseptimen**.

De tre bluesakkorder

Trin: I IV V

Funktion: (C:) T7 S7 D7

Bluesskalaen smitter af på akkorderne, der bliver til dur-7-akkorder: C får tilføjet tonen bb (bluesseptimen), F får tilføjet et es (bluestertsen), mens 7'eren på G7-akkorden er hjemhørende i den »normale« durskala.